

Asia: VN/27783/2023

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi ympäristövahinkorahastosta tarkoitetuista korvauksista ja avustuksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa:

Ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) säädetään uudesta valtion talousarvion ulkopuolisesta rahastosta, josta maksetaan korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta toissijaisissa vastuutilanteissa. Nyt säädettävänä olevalla asetuksella on tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä korvaushakemuksen sisällöstä ja sen käsittelemiseksi vaadittavista selvityksistä.

Vaikka asetusluonnoksessa ei varsinaisesti oteta kantaa ympäristövahinkorahaston varoihin, haluamme nostaa tässä yhteydessä esille sen, että WWF pitää lähtökohtaisesti hyvin ongelmallisena sitä, että uusi ympäristövahinkorahasto ei tule mahdollistamaan ympäristövahinkojen torjunnan riittävän valmiustason ylläpitämistä. Ympäristövahinkorahastolla korvattavasta Öljysuojarahastosta on vuosittain myönnetty pelastusviranomaisille noin 5–10 miljoonaa euroa vuodessa torjuntakaluston hankintaan ja ylläpitoon. Nyt perustettavasta ympäristövahinkorahastosta on tarkoitus myöntää Hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselle arviolta noin 3 miljoonaa euroa vuodessa, riippuen valtion talousarviosta vuosittain myönnettävän määrärahan suuruudesta. Vuosittain myönnettävä avustussumma olisi siis huomattavasti pienempi verrattuna öljysuojarahaston myöntämiin avustuksiin. Hyvinvointialueiden on tarkoitus kattaa loput valmiuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyvät kustannukset. Hyvinvointialueiden kyvyt kustannusten kattamiseksi ovat kuitenkin hyvin rajalliset; tilinpäätösarvioiden mukaan hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä vuodelle 2023 olisi noin 1,35 miljardia euroa.

WWF pitää myös ongelmallisena sitä, että ympäristövahinkorahaston toiminnanharjoittajilta keräämät vuosittaiset ympäristövahinkomaksut ovat toiminnan aiheuttamiin riskeihin suhteutettuna hyvin pienet. Ympäristövahinkomaksujen korottamista tulisi harkita.

Itämeren tämänhetkinen turvallisuustilanne huomioiden on erittäin huolestuttavaa, että ympäristövahinkoihin varautumiseen ei riittävällä tasolla panosteta. Kriisitilanteessa pelastusviranomaisten, virka-apua tarjoavien viranomaisten sekä muiden toimijoiden toimintakyky ja riittävä kalusto on välttämättömyys josta ei tulisi tinkiä.

Niinimäki Teemu
WWF Suomi